

først og fremmest på vores erfaringer fra Nørrebro i København, hvor man jo må sige, at en forfejlet politik og en forfejlet indsats var tæt på at skabe revolutionære forhold. Det er en situation med totalsanering, som jeg ikke tror nogen – i hvert fald ikke nogen, der kender til københavnske forhold – ønsker bare tilnærmelsesvis gentaget.

Som en reaktion på det må man vel også se den måde, vi har indrettet byfornyelsen på i Vesterbro. Jeg synes, at den bevarende byfornyelse med forsøg på at inddrage beboerne centralt i processen har mange smukke træk, men jeg vil også med det samme sige, at den jo ikke bare har været en succes. Jeg tror, at man ved at spørge beboerne i området vil kunne få bekræftet, at de ikke bare er tilfredse, selv om de er blevet hørt, og selv om der er forsøgt taget betydelige hensyn til såvel beboernes interesser som til at bevare det bybillede, som vi kender fra Vesterbro.

Derfor vil jeg også gerne med det samme hilse den hovedbetragtning, der ligger i boligministerens debatoplæg og i redegørelsen, velkommen. Jeg mener, at helhedssynet og helhedsbetragtningen er det, som netop set i historiens lys må være vores konklusion på det, vi har oplevet i specielt København, men selvfølgelig også på det, som man kan iagttage i andre storbyer. Man er nødt til at sammenstille alle erfaringerne og alle mulighederne for at indrette et ordentligt bymiljø, hvis man vil undgå de problemer, som vi kender med kriminalitet og andre vanskelige sociale forhold.

Hvis jeg et øjeblik skal vende tilbage til problemerne på Vesterbro, så må man jo i den forstand sige, at vi både har et medbestemmelsesproblem og et udstødningsproblem. Det er vel sådan, at beboerne i høj grad føler, at der er en modsætning mellem en byfornyelsesindsats på Vesterbro, som i meget høj grad prøver at indrette boligerne efter de ønsker, der er, og så en økonomisk situation, som de har svært ved at klare. Den realitet, som kommer frem, er derfor en udflytning eller udstødning, eller hvad man nu vil kalde det.

Der er ikke nogen nem løsning på de problemer, men spørgsmålet er, om man ikke for at få et mere logisk system er nødt til at skabe flere valgmuligheder i byfornyelsesindsatsen. Hvis man vil have beboerne med og give dem medbestemmelse, så er man også nødt til at give dem nogle muligheder for at variere niveauet i byfornyelsen, sådan at de faktisk har råd til at

bo der, og sådan at det passer til deres livsmønstre, dvs. også ind i de langsigtede planer. Vi ved jo, at nogle af dem ikke har i sinde at blive boende, men kun bor der i en kortere periode.

Derfor ville det formentlig være mere naturligt at skabe større variationer i såvel byfornyelsesindsatsen som niveauet for denne, hvis man vil sikre sig, at det faktisk stemmer overens med beboernes synspunkter og ønsker og dermed bliver logisk.

Jeg synes, at det først og fremmest er vigtigt at understrege, at hvis man vil problemerne til livs i brokvartererne og andre tunge byfornyelsesområder, så er man nødt til at sammenkæde sociale overvejelser, initiativer på miljøområdet, byøkologi og naturligvis også den egentlige opretning af forslummede boliger, og det synes jeg er den stærke side af boligministerens redegørelse og debatindlæg. Jeg vil godt tilføje, at jeg tror, at arbejdspladselementet er en vigtig del, hvis man virkelig vil skabe et sammenhængende bymiljø. Mulighederne for mindre erhvervsdrivende må således også sikres i rimeligt omfang.

Vi er efterhånden på vej til at få en arbejdsdeling mellem den tunge og den lette byfornyelse. Det vil sige de forskellige tiltag, herunder ikke mindst den private byfornyelse, som gør, at vi faktisk i et vist omfang kan forebygge den nedslidning, som vi har iagttaget. Vi har været med til at bremse farten på den snebold, som en overgang var ved at tage pippet fra os alle sammen på det boligpolitiske område, fordi byfornyelsesproblemerne i den grad løb forud for den indsats, vi kunne yde.

Men jeg synes, det er vigtigt at understrege, at vi så sandelig ikke har løst de tunge byfornyelsesproblemer endnu, og jeg synes, at man i denne sammenhæng skal have de tal, som var fremme tidligere med mere end 200.000 boliger med installationsmangler, i bagehovedet. Det er jo ikke enkeltstående problemer, som blot løses med et mindre kirurgisk indgreb, og så er boligen tidssvarende. Det er mange og sammenfaldende problemer, der her er tale om. Det er tung byfornyelse, der er behov for.

Økonomien må i den sammenhæng nødvendigvis spille en vigtig rolle, men jeg synes, det er nødvendigt at understrege også i relation til den debat, vi har haft her, at hvis der skal være mening i at bevare og byforny de bygninger, vi har fat i her, så skal de kunne stå adskillige årtier, måske både 60 og 70 år, og så er det ikke nok at lave simple privatøkonomiske kalkuler over,